

Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lagar om ändring av lagen om avträdelsestöd för lantbruksföretagare samt vissa andra lagar

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås vissa ändringar i lagen om avträdelsestöd för lantbruksföretagare. Ändringarna föranleds av de lagändringar i den privata sektorns arbetspensionslagstiftning som träder i kraft vid ingången av 2005. I systemet med avträdelsestöd för åren 2003—2006 föreslås ändringar med stöd av vilka avträdelsestödet kalkylmässigt fastställs enligt samma villkor under hela den tid då systemet tillämpas. I lagen görs dock motsvarande ändringar gällande årlig indexjustering av löpande avträdelsestöd som i den privata sektorns arbetspensionslagstiftning. Det föreslås att förvärvsinkomstgränsen i fråga om avträdares övriga förvärsarbeten justeras så att den i enlighet med ändringarna i den privata sektorns arbetspensionslagstiftning till sitt belopp motsvarar bestämmelserna om förvärvsinkomstgränsen för mottagare av arbetslöshetspension. Dessutom föreslås att förvärvsinkomstgränserna i lagen årligen

justeras med den lönekoeficient som fastställs i lagen om pension för arbetstagare.

I propositionen ingår lagförslag som gäller de avträdelsesystem för lantbruksföretagare som föregått systemet med avträdelsestöd och på basis av vilka pensioner eller ersättningar fortfarande betalas. I dessa avträdelsesystem föreslås motsvarande ändringar gällande indexjustering av löpande pensioner samt gällande förvärvsinkomstgränsen och årlig justering av gränsen.

I propositionen föreslås också att de övergångsbestämmelser som ingick i den tidigare lagändringen preciseras så, att sådana avträda makar som 2004 redan har uppfyllt villkoren för åldersgränserna i systemet med avträdelsestöd inte förlorar sitt stöd även om den slutliga avträdelserna sker först 2005.

De föreslagna lagarna avses träda i kraft den 1 januari 2005.

ALLMÄN MOTIVERING

1. Nuläge och föreslagna ändringar**1.1. Förutsättningarna för avträdelsetöd och fastställande av stödet**

Avträdelsetöd som betalas med stöd av lagen om avträdelsetöd för lantbruksföretagare (1293/1994), nedan lag en om avträdelsetöd), beviljas en lantbruksföretagare för strukturutveckling inom jordbruket när han avstår från gårdsbruket på det sätt som bestäms i lagen.

Avträdelsetöd från jordbruk kan ske på två sätt – genom generationsväxling till en övertagare och genom överlåtelse av gårdbruket som tilläggsområde till en annan odlare. Vid generationsväxlingsöverlåtelser överläts en livskraftig lägenhet till en lämplig övertagare och vid överlåtelse i form av tilläggsområden överläts gårdsbruket genom en eller flera överlåtelser till en odlare som har en gårdsbruksenhet i närområdet.

Avträdelsetödet är en individuell ersättning som betalas till en lantbruksföretagare som varaktigt upphör med att bedriva jordbruk varje månad tills han fyller 65 år och uppnår åldern för ålderspension. Bestämmelser om det avträdelsetödsystem som gäller för avträdelsetöd som sker 2003—2006 finns i lag 593/2002.

Förutsättningen för avträdelsetöd vid generationsväxlingar som sker 2005 och 2006 är att avträdelsetödsuttagaren vid tidpunkten för avträdelsetödsutgången har fyllt 56 år. Fram till utgången av 2004 kan man få avträdelsetöd vid 55 års ålder. Om avträdelsetödsutgången sker åren 2003—2006 bestäms åldersgränsen för den yngre make som är berättigad till s.k. vilande avträdelsetöd enligt den åldersgräns som tillämpas på den äldre maken. Den yngre maken är berättigad till avträdelsetöd om avträdelsetödsutgången sker tidigast fem år innan han eller hon uppfyller villkoret gällande avträdelsetödsuttagarens ålder. Utbetalningen av stödet börjar dock inte förrän den yngre maken har uppfyllt villkoret gällande avträdelsetödsuttagarens ålder.

Åldersgränserna ändrades genom lagen om ändring av lagen om avträdelsetöd för lantbruksföretagare (593/2002). När åldersgrän-

sen för avträdelsetödsuttagaren stiger till 56 år vid ingången av 2005 stiger också avträdelsetödsuttagarens ålder för den yngre maken från 50 år till 51 år. Då inleds också utbetalningen av stödet vid 56 års ålder för avträdelsetödsuttagare som är berättigade till vilande avträdelsetöd 2005. I 9 mom. i ikraftträdandebestämmelsen gällande de ändrade åldersgränserna inkluderades dock en bestämmelse om att personer som är födda 1949 bibehåller rätten till avträdelsetöd på basis av generationsväxling på gården vid 55 års ålder. Samtidigt bestämdes att de makar till ovan nämnda avträdelsetödsuttagare som själva inte hade uppnått den egentliga avträdelsetödsuttagarens ålder som förutsätts i lagen bibehåller rätten till vilande avträdelsetöd vid 50 års ålder. Syftet med denna bestämmelse har varit att säkerställa att avträdelsetödsuttagare som 2004 uppnått den ålder som berättigar till avträdelsetöd inte skall beröras av bestämmelsen om den högre åldersgränsen på 56 år. De ovan nämnda bestämmelserna om åldersgränser gäller också den yngre delägaren i en sammanslutning där syster bedrivit jordbruk.

I de fall där avträdelsetödsutgången sker under åren 2003—2006 har en efterlevande make till en lantbruksföretagare rätt till avträdelsetöd om avträdelsetödsutgången sker tidigast fem år innan han eller hon uppfyller åldersvillkoret för avträdelsetödsuttagarens ålder i fråga. Utbetalningen av avträdelsetöd inleds först när åldersvillkoret uppfylls. Vid generationsväxlingar har en efterlevande make till en lantbruksföretagare således under åren 2003 och 2004 haft rätt att upphöra med verksamheten vid 50 års ålder, varvid utbetalningen av stödet har börjat vid 55 års ålder. År 2005 stiger avträdelsetödsuttagarens ålder vid generationsväxlingar till 56 år, varvid en efterlevande make till en lantbruksföretagare har rätt till vilande avträdelsetöd på basis av en avträdelsetöd som skett vid 51 års ålder.

Avträdelsetödets grundbelopp

Avträdelsetödet består av ett grundbelopp och en kompletteringsdel. Avträdelsetödets grundbelopp är lika stort som den invalidpension som enligt lagen om pension för lantbruksföretagare (467/1969), nedan LFöPL), skulle ha beviljats lantbruksföreta-

garen, om han eller hon när avträdelserna skedde hade haft rätt till full invalidpension. Då grundbeloppets storlek fastställs beaktas dock inte sådan rätt till pension som grundar sig på lantbruksföretagarens arbets- eller tjänsteförhållande eller på annan företagarverksamhet än den som avses i lagen om pension för lantbruksföretagare. Grundbeloppet är bundet till det APL-index (APL-index för förvärvsaktiva) som avses i 9 § i lagen om pension för arbetstagare (395/1961), nedan APL. Avträdelserstödets grundbelopp ändras till en lika stor ålderspension enligt LFöPL när avträdelsern fyller 65 år.

På beräkningen av avträdelserstödets grundbelopp inverkar den LFöPL-arbetsinkomst som ligger till grund för pensionen, dvs. pensionsarbetsinkomsten, den tid som berättigar till pension och pensionens tillväxtprocent. Pensionen beräknas för varje företagarperiod enligt LFöPL som har fortgått minst fyra månader. Med företagarperiod avses den tid då lantbruksföretagaren är försäkrad enligt lagen om pension för lantbruksföretagare utan avbrott. Pensionen för varje företagarperiod fås genom att pensionsarbetsinkomsten, den pensionsgrundande tiden och tillväxtprocenten multipliceras. De pensioner som intjänats under företagarperioderna räknas ihop. Pensionsarbetsinkomsten beräknas från och med den dag personen fyllde 23 år. Enligt LFöPL 14 § är LFöPL-arbetsinkomsterna bundna till det APL-index för förvärvsaktiva som avses i APL 9 §.

Avträdelserstödets grundbelopp innehåller dessutom en pensionsdel för återstående tid, som är tiden från pensionsfallet fram till 65 års ålder. Enligt 18 § 2 mom. i lagen om avträdelserstöd när det gäller avträdelserstöd beräknas arbetsinkomsten för återstående tid enligt medeltalet av lantbruksföretagarens samtliga arbetsinkomster under den tid då han varit försäkrad enligt lagen om pension för lantbruksföretagare, till skillnad från vad som är fallet i fråga om invalidpension som beviljas enligt lagen om pension för lantbruksföretagare. Pensionen tillväxer för varje månad av den pensionsgrundande tiden med 1/8 procent av pensionsarbetsinkomsten, dvs. med 1,5 procent per år på det sätt som bestäms APL 5 § 1 mom. och LFöPL 6 § 1

mom.. Enligt APL 5 § 2 mom. och LFöPL 6 § 1 mom. från ingången av det år under vilket personen fyller 60 år tillväxer pensionen för varje månad dock med 5/24 procent av pensionsarbetsinkomsten, dvs. med 2,5 procent per år. I fråga om avträdelserstöd tillämpas bestämmelsen om den förhöjda tillväxten i de fall där avträdelsern sker det år då avträdelsern fyller 60 år eller senare. Den förhöjda tillväxtprocenten gäller inte pensionen för återstående tid. För den återstående tiden från det att personen fyllde 50 år fram till det han fyller 60 år tillväxer pensionen med 1,2 procent och från dagen efter den dag då personen fyllde 60 år fram till den dag han fyller 65 år tillväxer pensionen med 0,8 procent per år.

Dessutom kan barnförhöjning enligt LFöPL öka grundbeloppets storlek och samordning sänka. Enligt APL 7 g § kan personer som är födda 1947 eller senare inte längre få barn tillägg. På avträdelserstödets grundbelopp tillämpas bestämmelserna om samordning av arbetspensioner. Syftet med samordning är att lagstadgade pensioner och löpande ersättningar inte skall överstiga den skäliga nivå som fastställts till 60 procent av personens inkomster av förvärvsarbete. När grundbeloppet samordnas beaktas s.k. primära förmåner och grundpensioner. Primära förmåner är bl.a. dagpenning enligt lagen om olycksfallsförsäkring (608/1948) eller olycksfallsersättningar på grund av egen skada som beviljats med stöd av lagar som gäller olycksfallsersättningar och trafikförsäkringslagen (279/1959). Med grundpensioner avses i sin tur pensioner som baserar sig på ett arbets- eller tjänsteförhållande eller på företagarverksamhet.

Kompletteringsdel

Enligt 19 § i lagen om avträdelserstöd är avträdelserstödets kompletteringsdel lika stor som den folkpension som skulle ha beviljats avträdelsern, om han då avträdelserstödet började hade haft rätt till folkpension som beviljats i form av invalidpension. Avträdelserstödets kompletteringsdel beräknas i stor utsträckning på samma sätt som invalidpension enligt folkpensionslagen (347/1956), nedan FPL. När kompletteringsdelen beräknas till-

lämpas dock inte bestämmelserna i FPL 25 b § om avvägning av pensionsbeloppet enligt den tid personen varit bosatt i Finland. Därför tillämpas när kompletteringsdelen fastställs FPL 26 § 5 mom. sådant detta lagrum lydde vid den tidpunkt då lagen om ändring av folkpensionslagen (547/1993) trädde i kraft. Enligt bestämmelsen kan förmåner som betalas från en främmande stat helt eller delvis beaktas då pensionen fastställs.

På kompletteringsdelens storlek inverkar de fortlöpande pensioner och ersättningar som avträdaren erhåller, familjeförhållandena och boningsorten. Kompletteringsdelen justeras årligen med ett FPL-index enligt lagen om folkpensionsindex på det sätt som bestäms i 19 § 2 mom. i lagen om avträdelsestöd. Till avträdelsestödet kompletteringsdel kan också fogas en barnförhöjning under de förutsättningar som fastställs i FPL 29 §. När avträdaren fyller 65 år upphör utbetalningen av kompletteringsdelen och FPA beviljar folkpension till avträdare som uppfyller villkoren för ålderspension enligt folkpensionslagen.

Förvärvsinkomstgränsen i lagen om avträdelsestöd

Enligt 7 § 2 mom. i lagen om avträdelsestöd förutsätter beviljandet av avträdelsestöd att avträdaren även upphör med andra förvärvsarbeten än bedrivande av kommersiellt jordbruk och utförande av leveransarbete i skogsbruket eller minskar sitt arbete i andra förvärvsarbeten så, att hans förvärvsinkomster av dessa andra arbeten per månad kan uppskattas till ett belopp som är mindre än två gånger det belopp som avses i APL 1 § 1 mom. 2 punkten (458 euro per månad på 2004 års nivå). I 25 § i lagen om avträdelsestöd ingår bestämmelser om stödmottagarens förvärvsarbete under den tid då avträdelsestödet redan betalas. Enligt bestämmelsen betalas avträdelsestöd inte för en kalendermånad under vilken mottagaren av avträdelsestöd förvärvsarbetar och per månad förtjänar minst två gånger det belopp som avses i APL 1 § 1 mom. 2 punkten. Detta gränobelopp är för närvarande detsamma som förvärvsinkomstgränsen för en person som får arbetslöshetspension enligt den privata sektorns ar-

betspensionslagstiftning. Den ovan nämnda förvärvsinkomstgränsen justeras årligen med det APL-index för förvärvsaktiva som avses i APL 9 §.

1.2. Ändringar i den privata sektorns arbetspensionslagstiftning

Den privata sektorns arbetspensionslagstiftning har ändrats genom lagarna 634–638/2003 samt lagarna 884–885/2004, vilka träder i kraft vid ingången av 2005. I samband med beredningen av lagarna 634–638/2003 bestämdes att de eventuella behov av ändring av lagen om avträdelsestöd för lantbruksföretagare som lagarna föranleder skall utredas separat. Eftersom avträdelsestödet grundbelopp i stor utsträckning bestäms på samma sätt som invalidpension enligt LFöPL påverkar de kommande ändringarna i den privata sektorns arbetspensionslagstiftning också avträdelsestödet.

Åldern för ålderspension och pensionstillväxten

De nya arbetspensionsbestämmelserna inom den privata sektorn gäller invalidpensioner som grundar sig på pensionsfall 2006 eller senare. Invalidpensionen omvandlas till ålderspension vid 63 års ålder. Tillväxtprocenterna ändras så, att pensionen tillväxer med 1,5 procent från 18 till 52 års ålder, med 1,9 procent från 53 till 62 års ålder och med 4,5 procent från ingången av månaden efter att pensionstagaren fyller 63 år. En person som får pension intjänar dock 1,5 procent i pension genom sitt arbete oberoende av ålder (APL 5 §). Också en person som får avträdelsestöd intjänar 1,5 procent i pension genom sitt arbete. Om en person som är försäkrad enligt LFöPL går i ålderspension enligt samma lag vid 63 års ålder kan han fortsätta med verksamheten enligt den nämnda lagen under tiden med pension och intjäna 1,5 procent i pension per år genom en frivillig LFöPL-försäkring.

I fråga om invalidpensioner enligt LFöPL är pensionstillväxten fram till 50 års ålder 1,5 procent och från 50 års ålder 1,3 procent av arbetsinkomsten per år, vilket motsvarar den

stabiliserade lönenivån före arbetsförmågan. Denna stabiliserade inkomstnivå fastställs på basis av de fem kalenderår som föregår pensionsfallet. I lagen om pension för lantbruksföretagare ändras tiden för försäkringens början från nuvarande 18 år till ingången av den månad som följer efter att 18 års ålder uppnåtts och försäkringen upphör vid ingången av den månad som följer efter att 68 års ålder uppnåtts.

I samband med arbetspensionsreformen ändras också fastställandet av det pensionskydd som intjänas för oavlönade perioder. Den nuvarande s.k. ettårsregeln i fråga om pensionstillväxten för oavlönade perioder i ett APL-arbetsförhållande samt bestämmelserna om arbetspensionstillägg slopas från ingången av 2005. Avsikten med det arbetspensionstillägg som fastställs i APL 7 f § och med hjälp av vilket pensionen höjs är att ersätta arbetslöshetstiden för den som fått inkomstrelaterad arbetslöshetsdagpenning samt säkerställa arbetstagarnas pensionsskydd under tiden för t.ex. rehabilitering, omskolning eller arbetsprövning. I samband med arbetspensionsreformen ändras fastställandet av det pensionskydd som intjänas för oavlönade perioder så, att den intjänade pensionen beräknas på basis av de inkomster som ligger till grund för inkomstrelaterade förmåner. Från ingången av 2005 tillväxer pensionen med 1,5 procent per år på basis av sjukpenning, moderskapspenning, särskild moderskapspenning, faderskapspenning och föräldrapenning samt alterneringsersättning. Med stöd av lagen om pensionsersättning som skall betalas av statens medel för tiden för vård av barn under tre år eller för tiden för studier (644/2003) tillväxer förmånen av statens medel för studietiden samt när det gäller föräldrar som vårdar barn under tre år och erhåller stöd för vård i hemmet utgående från 523,61 euro (nivån 2004). På motsvarande sätt tillväxer pensionen från ingången av 2005 för tiden med inkomstrelaterade dagpenningar så, att med årsarbetsinkomsten jämföras de inkomster som ligger till grund för förmåner som betalas för oavlönade perioder och på basis av vilka pensionen för närvarande tillväxer i form av arbetspensionstillägg.

Beräkningen av pensionen

Vid beräkningen av pensionen övergår man i LFöPL till den s.k. årstekniken, där den pensionsgrundande arbetsinkomsten beräknas separat för varje kalenderår. I och med denna ändring fastställs pensionen inte längre separat för varje företagarperiod, och den pensionsberättigande tiden avbryts inte heller för fulla månader. Den pensionsgrundande arbetsinkomsten för varje kalenderår utgörs av de för året i fråga fastställda och enligt APL 7 b § (634/2003) med lönekoeficienten justerade årliga arbetsinkomsternas vägda genomsnittliga belopp under året. Också för företagare bestäms pensionen för återstående tid enligt förvärvsinkomsterna under de fem år som föregår pensionsfallet. När det gäller arbetspensioner som beviljas i enlighet med de bestämmelser som träder i kraft 2005 slopas samordningen, med undantag av den samordning som görs med ersättningar enligt trafikförsäkringslagen och lagen om olycksfallsförsäkring samt lagen om skada, ådragen i militärtjänst (404/1948) och lagen om olycksfall i militärtjänst (1211/1990).

Livslängdskoeficienten

Enligt lag 634/2003 beror pensionsbeloppet på utvecklingen av den förväntade medellivslängden, dvs. på pensionen tillämpas en livslängdskoeficient. Pensionskyddet anpassas till förändringen i den förväntade medellivslängden efter 2009 genom att pensionen när ålderspensionen börjar omvandlas med den livslängdskoeficient som fastställts för det år under vilket arbetstagaren fyllde 62 år. Ålderspensionen multipliceras oberoende av vid vilken ålder pensionstagaren går i pension med den koeficient som fastställdes det år då pensionstagaren fyllde 62 år. På efterlevandepensioner tillämpas livslängdskoeficienten vid pensionsjämkningen. Livslängdskoeficienten tillämpas när invalidpensionen omvandlas till ålderspension. Livslängdskoeficienten tillämpas dock inte om pensionsfallet för invalidpension har inträffat före 2006.

Ändringar gällande indexjustering av pensionen

Enligt den gällande APL 9 § binds pensionsskyddet vid förändringen i landets löne- och prisnivå så som närmare bestäms genom förordning. Fram till utgången av det kalenderår då arbetstagaren fyller 65 år binds pensionsskyddet till ett index där förändringen i lönenivån viktas till 0,5 och förändringen i prisnivån till 0,5 (APL-index för förvärvsaktiva). För tiden efter detta används ett index där vägningskoefficienten för förändringen i lönenivån är 0,2 och vägningskoefficienten för förändringen i prisnivån är 0,8 (APL-index för personer i pensionsåldern). Beroende på pensionstagarens ålder justeras pensionslönen i enlighet med ändringarna i indexet antingen med APL-index för förvärvsaktiva eller med APL-index för personer i pensionsåldern när pensionen beviljas och när pensionen samordnas på nytt. På motsvarande sätt justeras löpande pensioner kalenderårsvis beroende på pensionstagarens ålder antingen med APL-index för förvärvsaktiva eller med APL-index för personer i pensionsåldern. När avträdelsetöd beviljas justeras arbetsinkomsterna enligt LFöPL för närvarande med APL-index för förvärvsaktiva så, att de skall motsvara nivån vid beräkningstidpunkten. Också löpande avträdelsetöd justeras kalenderårsvis med APL-index för förvärvsaktiva.

Från ingången av 2005 revideras indexsystemet så att löpande pensioner som betalas till arbetspensionstagare i alla åldrar justeras med samma index. Vid indexjusteringen av alla löpande arbetspensioner övergår man till det nuvarande APL-indexet enligt APL 9 § för personer i pensionsåldern där konsumentprisindex har viktats till 80 procent och förtjänstnivåindex har viktats till 20 procent. Ändringen gäller även pensioner som beviljats före lagens ikraftträdande.

Enligt de bestämmelser som träder i kraft vid ingången av 2005 höjs inkomsterna till nivån vid beräkningen av pensionen med en koefficient där inkomstnivåindex viktas till 80 procent och konsumentprisindex viktas till 20 procent (lönekoeficient enligt APL 7 b §). Nuvarande index, där förhållandet mellan både förtjänstnivåindex och konsument-

prisindex är 0,5, tillämpas dock fortfarande på beräkningen av sådana pensioner som även efter 2005 räknas ut enligt de nuvarande bestämmelserna. Om en person beviljas invalidpension 2005, räknas hans eller hennes pension ut enligt de nuvarande bestämmelserna, dock så, att de fastställda arbetsinkomsterna från och med ingången av 2005 vid beräkningen av den pensionsgrundande arbetsinkomsten beaktas enligt de belopp som de uppgick till då de låg till grund för de försäkringspremier som påförts lantbruksföretagaren.

Bestämmelserna om indexjusteringar och tillämpning av lönekoeficient träder i kraft vid ingången av 2005, men indexjusteringarna av pensionerna från 2004 till 2005 sker redan med det nya arbetspensionsindexet. Även justeringen av de inkomster som används vid beräkningen av pensioner och justeringen av gränsbeloppen i lagen till 2005 sker med lönekoeficienten enligt APL 7 b §.

Förvärvsinkomstgränsen i fråga om arbetslöshetspension

För närvarande kan en person som får arbetslöshetspension under tiden med pension arbeta så att han eller hon per månad förtjänar högst det belopp som understiger två gånger det belopp som bestäms i APL 1 § 1 mom. 2 punkten. Detta är 458 euro på 2004 års nivå. Gränsbeloppet enligt APL 4 c § 4 mom. 2 punkten, som gäller arbetslöshetspension, ändras till 523,61 euro per månad genom den lagändring som träder i kraft vid ingången av 2005. Gränsbeloppet är på 2004 års nivå och avsikten är att det från ingången av 2005 årligen justeras med den lönekoeficient som avses i APL 7 b §. Lagändringen gäller även arbetslöshetspensioner som beviljats före lagens ikraftträdande.

1.3. Ändringar som gäller fastställande av folkpension

Inom folkpensionssystemet förblir åldern för ålderspension 65 år. I FPL 26 § 1 mom. finns bestämmelser om de förmåner som beaktas när folkpensionen fastställs och i 2 mom. finns bestämmelser om vilka i pensionen ingående förhöjningar eller tillägg eller

intjänade pensioner som inte beaktas. Till följd av arbetspensionsreformen ändras 2 mom. genom lag 639/2003, som träder i kraft vid ingången av 2005, bl.a. så att vid fastställandet av pensionen beaktas inte ett tillägg till invalidpensionen med stöd av APL 7 g § eller ett motsvarande tillägg och inte heller uppskovsförhöjning av arbetspensionen som grundar sig på tiden efter fyllda 68 år. Som inkomst beaktas inte heller arbetspensionsförhöjningar som beror på att arbetspensionen justeras till följd av slopandet av folkpensionens grunddel och inte heller pension som tillväxer av arbete som utförts efter uppnådd 63 års ålder enligt APL eller motsvarande lagar. FPL 26 § 3 mom. har ändrats så att om en person fortsätter att arbeta medan han eller hon får ålderspension enligt FPL, räknas till folkpensionen beloppet av den ålderspension enligt arbetspensionslagarna som intjänats fram till 63 års ålder, dvs. den emotsedda pensionen.

2. Föreslagna ändringar

2.1. Ändringar i fastställandet av avträdelsestöd

Fastställande av avträdelsestödet grundbelopp

Det nuvarande systemet med avträdelsestöd gäller avträdelser som sker år 2003—2006. De ändringar som gäller beräkningen av invalidpension och omvandlingen av avträdelsestöd till ålderspension vid 63 års ålder gäller i praktiken endast det sista året av tillämpningsperioden för lagen om avträdelsestöd, dvs. år 2006. Även då bestäms beräkningen av avträdelsestöd i stor utsträckning enligt de gamla bestämmelserna, eftersom de perioder med arbetsinkomst som inverkar på grundbeloppet enligt LFöPL fram till utgången av 2004 beräknas som tidigare och sådana perioder med arbetsinkomst som inleds tidigast den 1 januari 2005 beräknas enligt de nya bestämmelserna.

Införandet av kalkylmässiga ändringar i systemet med avträdelsestöd för ett enda tillämpningsår skulle föranleda stora förvaltningskostnader bl.a. till följd av förnyandet av ADB-systemen, vilket inte kan anses vara

ändamålsenligt. Av ovan nämnda orsaker föreslås att avträdelsestödet för hela tillämpningsperioden 2003—2006 beviljas enligt samma grunder dvs. i enlighet med de bestämmelser som gällde före den 1 januari 2005. I det fall att det anses vara nödvändigt att fortsätta systemet med avträdelsestöd också efter 2006, kommer i regeringens proposition om fortsättandet av systemet antagligen också att tas med bestämmelser om hur beräkningen av grundbeloppet och kompletteringsdelen skall revideras med beaktande av alla ändringar som genomförts i arbetspensionslagstiftningen och folkpensionslagen. Härvid måste man också avgöra hur bestämmelserna i den privata sektorns arbetspensionslagstiftning om intjänade av pension under oavlönade perioder och tillämpningen av livslängdskoefficienten på ålderspension som beviljas efter avträdelsestöd skall beaktas i systemet med avträdelsestöd.

När avträdelsestöd fastställs i enlighet med de bestämmelser som gällde före den 1 januari 2005, tillämpas från och med 2009 livslängdskoefficienten inte på de ålderspensioner där avträdelse i samband med de tidigare avträdelsestöden skett före den 31 december 2006. Dessa avträdelsestöd har kalkylmässigt fastställts i enlighet med de bestämmelser som trätt i kraft före den 1 januari 2005. När pensionen omvandlas till ålderspension tillämpas inte livslängdskoefficienten heller på invalidpensioner som räknats ut enligt nuvarande bestämmelser. Förslaget harmoniserar därmed till denna del med arbetspensionslagstiftningen.

När det gäller grundbeloppet innebär förslaget att avträdelsestöd fortfarande betalas fram till 65 års ålder, varefter pensionen omvandlas till ålderspension. När grundbeloppet bestäms vid beviljande av avträdelsestöd fastställs den tjänstgöringstid som berättigar till pension, pensionens tillväxt och beräkningen av återstående tid samt samordningen av grundbeloppet enligt nuvarande bestämmelser i fråga om avträdelser som skett fram till utgången av 2006. När det gäller samordning föreslås dock att man skall iakttä det förfarande i enlighet med arbetspensionssystemet enligt vilket man vid samordningen i enlighet med de nuvarande bestämmelserna skall beakta de arbetspensioner enligt APL 8

§ 4 mom. på vilka tillämpas de samordningsbestämmelser som gällt före 2005. Den ovan nämnda pensionen beaktas då inte heller vid samordningen av avträdelsetödets grundbelopp, om det är fråga om en sådan grundpension enligt 8 § 4 mom. i lagen om pension för arbetstagare som enligt de bestämmelser som träder i kraft vid ingången av 2005 inte samordnas med andra arbetspensioner.

Förslaget överensstämmer med samordningsförfarandet i arbetspensionssystemet. Det är också administrativt sett ändamålsenligt, eftersom alla de uppgifter som behövs i samordningen av arbetspensioner enligt nuvarande bestämmelser efter ikraftträdandet av bestämmelserna år 2005 inte nödvändigtvis längre står till förfogande och fastställandet av samordningsgrunden enligt de nuvarande bestämmelserna därmed skulle vara problematiskt och administrativt arbetskrävande. Samordningen med så kallade primära förmåner sker kalkylmässigt på annat sätt än det nuvarande förfarandet för samordning av arbetspensioner. Till de primära förmånerna hör bl.a. olycksfallspension. I fråga om de primära förmånerna föreslås att det nuvarande förfarandet fortsätter vid samordningen av avträdelsetödets grundbelopp.

När avträdelsetödets grundbelopp räknas ut justeras LFöPL-arbetsinkomsterna från olika arbetsinkomstperioder med det APL-index för förvärsaktiva som avses i APL 9 § i enlighet med nuvarande bestämmelser så, att de motsvarar nivån vid beräkningstidpunkten. I indexet viktas både förändringen i lönenivån och förändringen i prisnivån till 0,5. Eftersom den försäkringspremie som påförts lantbruksföretagaren på basis av LFöPL-arbetsinkomsten och den pensionsgrundande arbetsinkomsten skall motsvara varandra, föreslås dock att de arbetsinkomster som fastställts för lantbruksföretagaren när den pensionsgrundande arbetsinkomsten beräknas skall beaktas enligt de belopp som de uppgick till från ingången av 2005 då de låg till grund för de försäkringspremier som påförts lantbruksföretagaren. Detta innebär att i fråga om lantbruksföretagarverksamhet som bedrivits fram till den 31 december 2004 används vid fastställandet av grundbeloppet LFöPL-arbetsinkomster som justerats med indexet enligt APL 9 § och från och med den

1 januari 2005 används de LFöPL-arbetsinkomster som justerats med lönekoeficienten enligt APL 7 b § och enligt vilka LFöPL-försäkringspremier har uppburits.

Ändringarna i fråga om de arbetspensionsindex som träder i kraft 2005 tillämpas också på arbetspensioner som beviljats före lagens ikraftträdande. Därför föreslås att indexändringarna gällande löpande pensioner på motsvarande sätt tillämpas på alla grundbelopp för löpande avträdelsetöd samt även på förmåner som beviljats med stöd av tidigare avträdelssystem. Detta sker genom att man bibehåller den hänvisning till APL 9 § som redan finns i den nuvarande lagen och som innehåller bestämmelser om indexjusteringen av löpande pensioner.

I samband med revideringen av den privata sektorns arbetspensionslagstiftning ändrades även LFöPL 11 § så, att lantbruksföretagare som får ålderspension eller förtida ålderspension kan beviljas en frivillig pensionsförsäkring enligt LFöPL. Enligt lagen kan avträdaren när han fyller 65 år och avträdelsetödet omvandlas till ålderspension ansöka om frivillig LFöPL-försäkring och utöka pensionskyddet fram till 68 års ålder på basis av lantbruksföretagarverksamhet som han inlett på nytt.

Hela lagstiftningen om avträdelsetöd utgör det system för statligt stöd som avses i Europeiska gemenskapens lagstiftning och som gemenskapernas kommission har godkänt på basis av att det med tanke på villkoren följer systemet för förtidspensionering enligt rådets förordning (EG) nr 1275/1999 om stöd från Europeiska utvecklings- och garantifonden för jordbruket (EUGFJ) till utveckling av landsbygden och om ändring och upphävande av vissa förordningar. Enligt artikel 11.1 är villkoret för stöd för förtidspensionering från jordbruk att jordbrukaren slutgiltigt upphör med allt yrkesmässigt jordbruk. Till stödsystemets natur hör därmed inte att odlaren att först ha övergått till förtidspensionering på nytt börjar bedriva jordbruk under ålderspension efter. I samband med beviljande av avträdelsetöd har avträdaren överlåtit hela gårdsbruksenheten eller vid överlåtelser av tilläggsområden äganderätten till åkrarna till en övertagare. Vid avträdelser som skett vid 60 års ålder genom utarrendering har

åkern överlåtits till övertagaren med ett arrendeavtal på minst tio år. Eftersom det är osannolikt att många odlare vid 65 års ålder på nytt börjar bedriva jordbruk efter att de redan en gång har avträtt från jordbruket genom de avträdelsetåtgärder som nämns ovan, föreslås inte i propositionen att LFöPL 11 § ändras så att beviljandet av en frivillig pensionsförsäkring i dessa fall förhindras. Om det dock börjar förekomma sådana situationer skall bestämmelsen vid behov ses över på nytt.

Justering av inkomstgränserna i lagen om avträdelsetöd

I 7 § 2 mom. och 25 § i lagen om avträdelsetöd finns bestämmelser om gränsen för avträdares övriga förvärvsarbeten. För närvarande motsvarar gränsen till sitt belopp förvärvsinkomstgränsen för en person som får arbetslöshetspension. Det föreslås att i ovan nämnda lagrum tas in en bestämmelse om en förvärvsinkomstgräns på 523,61 euro per månad. Denna gräns motsvarar den förvärvsinkomstgräns för dem som får arbetslöshetspension (2004 års nivå) vilken tillämpas från ingången av 2005. Liksom i fråga om arbetslöshetspensioner gäller det föreslagna gränsbeloppet också avträdelsetöd som beviljats före lagens ikraftträdande samt generationsväxlingspensioner enligt lagen om generationsväxlingspension för lantbruksföretagare (1317/1990), nedan GEVPL, vilka har innehållit bestämmelser om förvärvsinkomstgränsen för avträdelser som skett före den 1 januari 1991.

I det system med avträdelsetöd som gäller avträdelser som skett 1995-1999, liksom i systemet med generationsväxlingspension, har för mottagaren av avträdelsetöd tidigare fastställts en förvärvsinkomstgräns, som har bestått av dels den stabiliserade förvärvsinkomsten före avträdelsetöden, dels två gånger det gränsbelopp som avses i APL 1 § 1 mom. 2 punkten. Det föreslås att förvärvsinkomsten i de fall som avses ovan fastställs så, att till månadsbeloppet för den stabiliserade förvärvsinkomsten fogas det ovan nämnda gränsbeloppet på 523,61 euro i stället för två gånger det gränsbelopp som föreskrivs i APL 1 § 1 mom. 2 punkten. Den månatliga för-

värvsinkomstgränsen för majoriteten av de ovan nämnda avträdaerna har dock bildats enbart av två gånger det gränsbelopp som avses i APL 1 § 1 mom. 2 punkten. Om en stabiliserad förvärvsinkomst inte fastställts tidigare, är förvärvsinkomstgränsen i dessa fall 523,61 euro per månad i stället för det ovan nämnda gränsbeloppet.

I lagen om avträdelsetöd föreslås dessutom en hänvisning till 7 b § i APL, vilken från och med ingången av 2005 tillämpas på 7 § 2 mom. i lagen om avträdelsetöd och förvärvsinkomstgränsen enligt 25 § i lagen om avträdelsetöd och GEVPL 24 §.

Avträdelsetödets kompletteringsdel

Enligt 19 § i lagen om avträdelsetöd är avträdelsetödets kompletteringsdel lika stor som den folkpension som skulle ha beviljats avträdaeren, om han eller hon då avträdelsetödet började hade haft rätt till folkpension som beviljats i form av invalidpension. Eftersom avträdelsetödets grundbelopp föreslås bli fastställt enligt de bestämmelser som gällt före den 1 januari 2005 är det ändamålsenligt att avträdelsetödets kompletteringsdel år 2005 och 2006 fastställs enligt de nuvarande bestämmelserna.

2.2. Ändringar i åldersgränserna för avträdaere

Avträdelsetöd söks alltid på förhand innan avträdelsetöden görs. Den avträdelsetödsålder som tillämpas på avträdaeren fastställs på basis av tidpunkten för avträdelsetöden. Genom ett förhandsbeslut meddelas de villkor som skall uppfyllas för att avträdelsetöd skall beviljas. Förhandsbeslutet gäller sex månader från det att beslutet gavs. Avträdelsetödsåldern vid generationsväxlingar stiger åren 2005 och 2006 från 55 år till 56 år.

Enligt den skyddsbestämmelse som ingår i ikraftträdandebestämmelsen i lagen om ändring av lagen om avträdelsetöd för lantbruksföretagare tillämpas inte åldersgränsen på 56 år på en avträdaere som är född 1949. Detsamma gäller avträdaerens yngre make eller en yngre delägare i en syskonsammanslutning som bedriver jordbruk och vars avträdelsetödsålder är 50 år. Den nuvarande

strikt ordalydelsen i skyddsbestämmelsen kan dock leda till en situation där den yngre maken missgynnas om den äldre maken är född tidigare än 1949. Från ingången av 2005 tillämpas när det gäller rätten till vilande avträdelsestöd bestämmelsen om en åldersgräns på 51 år på makar till andra än de som är födda 1949. För dem börjar också utbetalningen av stödet vid 56 års ålder. Då kan det uppstå en situation där båda makarna uppfyller villkoren 2004, men om generationsväxlingen under tiden förhandsbeslutet är i kraft flyttas till 2005, ändras villkoren så att den yngre maken inte uppfyller villkoret gällande åldersgränsen innan han eller hon har uppnått 51 års ålder.

Det föreslås att den ovan nämnda olägenheten rättas till så, att man i tillämpningsbestämmelsen tar in en bestämmelse om att rätten till vilande avträdelsestöd vid 50 års ålder kvarstår även hos en make som är född före 1949, förutsatt att han eller hon uppnått den nämnda åldern år 2004. Den föreslagna ändringen tryggar rättigheterna hos en person som redan en gång fått rätt till avträdelsestöd när åldersgränserna ändras. Den föreslagna ändringen gäller också delägare i syskonsammanslutningar.

Avträdelseåldern för de till vilande avträdelsestöd berättigade efterlevande makarna till lantbruksföretagare stiger år 2005 till 51 år och utbetalningen av stödet flyttas fram ett år. På samma sätt som det ovan föreslås i fråga om yngre makar som är berättigad till vilande avträdelsestöd och yngre syskondelägare som bedrivit jordbruk i en sammanslutning, föreslås att lagens ikraftträdandebestämmelse ändras så, att sådana efterlevande makar till lantbruksföretagare som är födda 1954 eller tidigare och som 2004 redan har uppfyllt villkoret gällande avträdelseålder bibehåller denna rätt vid generationsväxlingsöverlätelser som sker 2005 och 2006. Villkoret gällande avträdelseålder inverkar på när utbetalningen av avträdelsestödet börjar. För sådana efterlevande makar till lantbruksföretagare som är födda 1954 eller tidigare börjar utbetalningen av avträdelsestöd därmed vid 55 års ålder.

3. Propositionens verkningar

3.1. Ekonomiska verkningar

Fastställande av avträdelsestöd

Eftersom beräkningen inom systemet med avträdelsestöd i stor utsträckning kvarstår som det varit före de lagändringar som träder i kraft den 1 januari 2005, torde de kostnader som systemet föranleder statsekonomierna ligga i linje med den uppskattning som gjordes i samband med beredningen av lagen 593/2002. Fortsättandet av systemet med avträdelsestöd beräknades föranleda årliga kostnader på ca 4 miljoner euro år 2003, ca 15 miljoner euro år 2004, ca 27 miljoner euro år 2005 och ca 35 miljoner euro år 2006 samt utöver dessa kostnader årliga skötselkostnader på ca en miljon euro. Eftersom det föreslås att beräkningen av avträdelsestödet i stor utsträckning skall fastställas enligt nuvarande villkor fram till utgången av 2006, bedöms de föreslagna lagändringarna inte öka de statsfinansiella kostnaderna.

Ur systemen med avträdelsestöd och generationsväxlingspension betalas pension och ersättningar fram till 65 års ålder. Därefter har ålderspension börjat betalas ut. Grundbeloppen för löpande avträdelsestöd och generationsväxlingspensioner samt avträdelseersättningar och avträdelsepensioner som betalas till personer som inte fyllt 65 år justeras årligen med det index för förvärvsaktiva som avses i APL 9 §. I indexet har viktningen av förändringen i förtjänstnivån och viktningen av förändringen i prisnivån varit lika stora. I det arbetspensionsindex som iakttas från och med ingången av 2005 har förändringen i förtjänstnivån viktats till 0,2 och förändringen i prisnivån till 0,8. Den föreslagna indexförändringen i fråga om avträdelsestöd och generationsväxlingspensioner samt avträdelseersättningar och avträdelsepensioner som betalas till personer som inte fyllt 65 år beräknas inte ha några verkningar som ökar de statsfinansiella kostnaderna, eftersom det nya arbetspensionsindexet beräknas stiga långsammare i genomsnitt än det nuvarande APL-indexet för förvärvsaktiva. Vad avträdelseersättningar och avträdelsepensioner beträffar har APL-indexet för förvärvsaktiva,

som till storleken motsvarar det arbetspensionsindex som träder i kraft vid ingången av 2005, redan för närvarande iakttagits efter att pensionstagaren fyllt 65 år.

Ändringen av åldersgränserna för avträdelsestöd beräknas inte föranleda ändringar i de beräkningar av avträdelsestödskostnaderna som gjorts tidigare. Avsikten med de nu föreslagna ändringarna är att revidera skyddsbestämmelserna i lagens ikraftträdandebestämmelse så att det inte uppstår sådana missgynnade grupper som nämnts ovan.

3.2. Andra verkningar

Fastställande av avträdelsestöd

Om den föreslagna ändringen inte genomförs, kommer de ändringar av arbetspensionssystemet som gjorts i LFöPL till följd av hänvisningsbestämmelserna i 40 § 1 mom. i lagen om avträdelsestöd att gälla även avträdelsestödet till den del det är fråga om beloppet av avträdelsestöd enligt LFöPL. Med beaktande av att systemet i sin nuvarande form endast gäller till utgången av 2006 är det inte ändamålsenligt att i detta skede ändra systemet på grund av den administrativa arbetsmängd som ändringen kräver, vilket dessutom kan inverka på behandlingen av stödansökningarna. Det nya systemet ändrar inte stödtagarnas ställning nämnvärt.

4. Beredningen av propositionen

Propositionen har beretts som vid jord- och skogsbruksministeriet i samarbete med Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt. Avsikten

var ursprungligen att propositionen även skulle innehålla ett förslag om slopande av det genom förordning föreskrivna maximibeloppet för biinkomster hos den som övertar gårdsbruket. Målet var att underlätta generationsväxlingar när förvärvaren redan hunnit skaffa sig ett yrke och inte är beredd att genast avsluta sin övriga verksamhet på grund av generationsväxlingen. Avsikten var likaså att underlätta villkoren gällande försäljningsbegränsningsförbindelserna i de tidigare avträdelsestödssystemen. Utlåtande om propositionen begärdes av finansministeriet, justitieministeriet, social- och hälsovårdsministeriet, Pensionsskyddscentralen, Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt, Centralförbundet för lant- och skogsbruksproducenter MTK, Renbeteslagsföreningen, Sametinget och Svenska lantbrukssällskapens förbund rf. I de utlåtandena som erhållits har de föreslagna ändringarna om fastställande av pension ansetts motiverade. Till den del begäran om utlåtande även innehöll förslag om ändring av grunderna för beviljande av avträdelsestöd så att biinkomsterna slopas varierade åsikterna i utlåtandena. Förslaget om att underlätta de försäljningsbegränsningar för åkrar som ingår i de tidigare avträdelsestödssystemen och som fortfarande gäller ansågs i utlåtandena gå i rätt riktning, men ändringarna är som sådana otillräckliga och kräver ytterligare utredning. Finansministeriet motsatte sig dock att ändringarna tas med i förslaget. Efter att utlåtandena hade begärts har i propositionen ännu iakttagits det sätt på vilket samordningsbestämmelser har tillägnats att tillämpa i reformen av arbetarpensioner.

DETALJMOTIVERING

1. Lagförslag

1.1. Lag om avträdelsestöd för lantbruksföretagare

7 §. I 2 mom. föreslås en bestämmelse om att ett villkor för beviljande av avträdelsestöd är att avträdelaren upphör med eller minskar sitt arbete i andra förvärvsarbeten så, att förvärvsinkomsten av dessa arbeten kan upp-

skattas till mindre än 523,61 euro per månad. Detta gränobelopp motsvarar bestämmelsen om förvärvsinkomstgränsen för mottagare av arbetslöshetspension i APL 4 c § 4 mom. 2 punkten, som träder i kraft vid ingången av 2005. Gränobeloppet är enligt nivån 2004.

18 §. I 1 mom. finns bestämmelser om fastställande av grundbeloppet. I lagrummet föreslås en bestämmelse om att avträdelsestödet grundbelopp fastställs enligt de bestäm-

meler med stöd av vilka invalidpensionen enligt LFöPL fastställdes innan lag 637/2003 trädde i kraft. Avträdelsetödets grundbelopp beräknas härvid enligt de bestämmelser i LFöPL som gällde före den 1 januari 2005.

I 2 mom. ingår för närvarande en bestämmelse om att LFöPL 8 i § 3 mom. om beräkning av återstående tid vid fastställandet av invalidpension inte tillämpas då grundbeloppets storlek fastställs. I lag 637/2003 flyttas de nya bestämmelserna om beräkning av återstående tid till LFöPL 8 i § 2 mom. Det föreslås att avträdelsetödets grundbelopp 2005 och 2006 också i fråga om beräkning av återstående tid fastställs enligt nuvarande bestämmelser, dvs. utan att LFöPL 8 i § 3 mom. tillämpas. Avsikten är således att den återstående tiden fortfarande skall räknas enligt medeltalet av lantbruksföretagarens arbetsinkomster under hela den tid han omfattas av LFöPL-försäkringen. Det föreslås att omnämmandet om att LFöPL 8 i § 3 mom. inte tillämpas flyttas till 1 mom., som även i övrigt innehåller bestämmelser om att grundbeloppet fastställs enligt de LFöPL-bestämmelser som gällde före den 1 januari 2005.

Enligt 3 mom. tillämpas på grundbeloppet APL 7 g, 8 och 8 a §, sådana de lydte innan lagen om ändring av lagen om pension för arbetstagare (634/2003) trädde i kraft. APL 7 g § gäller barntillägg och 8 och 8 a § samordning. Det föreslås att de bestämmelser som gällde före den 1 januari 2005 också till dessa delar skall iaktas vid beräkningen av avträdelsetödet. Samordning av grundbeloppet görs endast om det är fråga om en sådan grundpension enligt 8 § 4 mom. i lagen om pension för arbetstagare på vilken tillämpas de bestämmelser om samordning av arbetspensioner som gäller den 1 januari 2005. Samordning av grundbeloppet görs inte i situationer där en person beviljas sådan grundpension på vilken de bestämmelser om samordning mellan arbetspensioner vilka gällde före 2005 inte tillämpas.

När avträdelsetödets grundbelopp vid 65 års ålder ombildas till ålderspension enligt LFöPL kvarstår det grundbelopp som i tiden samordnats oförändrat. Liksom i arbetspensionssystemet samordnas LFöPL-ålderspensionen med andra ålderspensioner

eller andra arbetspensioner endast om det är fråga om sådan grundpension enligt 8 § 4 mom. i lagen om pension för arbetstagare på vilken tillämpas de bestämmelser om samordning som gällde före 2005.

Bestämmelserna tillämpas också vid samordning av grundbeloppet i de fall där personen senare med stöd av andra arbetspensionslagar beviljas ålderspension vid 63 års ålder. Lagrummet innehåller dessutom en bestämmelse om justering av grundbeloppet i enlighet med APL 9 §. Det föreslås att avträdelsetödets grundbelopp från och med ingången av 2005 årligen justeras med ett index där förändringen i lönenivån viktas till 0,2 och förändringen i prisnivån till 0,8.

19 §. Lagrummet innehåller bestämmelser om fastställande av avträdelsetödets kompletteringsdel. Det föreslås att FPL 26 §, sådan den lydte innan lag 639/2003 trädde i kraft, tillämpas när kompletteringsdelen beräknas. FPL 26 § 5 mom. om beaktande av fortlöpande förmåner från främmande stater vid fastställandet av kompletteringsdelen skall dock fortfarande tillämpas sådant detta lagrum lydte vid den tidpunkt då lagen om ändring av folkpensionslagen (547/1993) trädde i kraft.

Kompletteringsdelen justeras med folkpensionsindex. Det föreslås att hänvisningen i 2 mom. ändras till en hänvisning till lagen om folkpensionsindex (456/2001), genom vilken den tidigare lagen om bindande av de i folkpensionslagen stadgade pensionerna och understöden vid levnadskostnaderna (348/1956) har upphävts.

25 §. Det föreslås att lagrummet ändras så, att avträdelsetöd inte betalas för en kalendermånad under vilken mottagaren av avträdelsetöd förvärvsarbetar och förtjänar minst 523,61 euro per månad (nivån 2004). Gränbeloppet motsvarar den förvärvsinkomstgräns för en person som får arbetslöshetspension som fastställs i APL 4 c § 4 mom. 2 punkten, sådan den lyder ändrad genom lagen 634/2003 från ingången av 2005. Förvärvsinkomstgränsen för en person som får avträdelsetöd har från ingången av 2000 motsvarat inkomstgränsen för en person som får arbetslöshetspension. Det föreslagna gränbeloppet skall gälla även avträdelsetöd som beviljats innan lagen träder i kraft. I öv-

rigt bibehålls bestämmelsen.

När det gäller avträdelsestöd som beviljats 1995—1999 består förvärvsinkomstgränsen av ett lagstadgat belopp och avträdarens stabiliserade förvärvsinkomst vid avträdelser. I dessa fall har mottagaren av avträdelsestöd genom ett beslut om avträdelsestöd informerats om den månatliga förvärvsinkomstgräns som fastställts för honom och som består av den stabiliserade förvärvsinkomsten och två gånger det gränobelopp som fastställts i APL 1 § 1 mom. 2 punkten och som är lika stort för alla. Avsikten är inte att ändra tidigare beslut om den stabiliserade förvärvsinkomsten när lagen träder i kraft, utan den föreslagna ändringen av förvärvsinkomstgränsen gäller bara den del som läggs till den stabiliserade förvärvsinkomsten och som har varit lika stor för alla mottagare av avträdelsestöd. Pensionsanstalten ser till att mottagaren av avträdelsestöd får information om att förvärvsinkomstgränsen ändras från ingången av 2005. På skriftlig ansökan skall odlaren dock ha möjlighet att få ett överklagbart beslut om den nya förvärvsinkomstgränsen. Bestämmelser om detta utfärdas i den föreslagna lagens ikraftträdandebestämmelse.

40 §. I lagrummet föreslås en hänvisning till APL 7 b §, som innehåller bestämmelser om lönekoeficienten. Det föreslås att den förtjänstinkomstgräns som föreskrivs i lagen om avträdelsestöd 7 § 2 mom. och 25 § 1 mom. från och med lagens ikraftträdande årligen justeras med den ovan avsedda lönekoeficienten. Dessutom föreslås att hänvisningen i lagrummet till APL 19 c § 2—7 mom. ändras till en hänvisning till APL 19 § 2—6 och 8 mom. till följd av de lagändringar som träder i kraft genom lagen 885/2004.

1.2. Lag om ändring av ikraftträdandebestämmelsen i lagen om ändring av lagen om avträdelsestöd för lantbruksföretagare

Det föreslås att 9 mom. i ikraftträdandebestämmelsen ändras när åldersgränserna gällande generationsväxlingsöverlåtelse enligt lagen om avträdelsestöd ändras vid ingången av 2005. Enligt den föreslagna ändringen bibehåller en yngre make till en lantbruksföretagare som är berättigad till egentligt avträ-

delsestöd eller en yngre delägare i en syskonsammanslutning rätten till s.k. vilande avträdelsestöd vid 50 års ålder, förutsatt att den äldre maken eller den äldre syskondelägaren i en syskonsammanslutning är född 1949 eller tidigare och att han eller hon själv är född 1954 eller tidigare. Det föreslås att ändringen utsträcks till att gälla även efterlevande makar till lantbruksföretagare. En sådan efterlevande make till en lantbruksföretagare som är född 1954 eller tidigare bibehåller sin rätt till vilande avträdelsestöd vid 50 års ålder i generationsväxlingsavträdelser som sker 2005 eller 2006.

1.3. Lag om generationsväxlingspension för lantbruksföretagare

15 § I 3 mom. föreslås bestämmelser motsvarande bestämmelserna i lagen om avträdelsestöd om att vid fastställandet av generationsväxlingspensionens grundbelopp iakttas de bestämmelser i 7 g, 8 och 8 a § i lagen om pension för arbetstagare som gällde före den 1 januari 2005 och vilka gäller samordningen av grundbeloppet och barntillägg. Om de bestämmelser om samordning av arbetspensioner som träder i kraft den 1 januari 2005 tillämpas på den beviljade grundpension som avses i APL 8 § 4 mom., görs ingen samordning av grundbeloppet.

24 §. I lagrummet föreslås ändringar enligt vilka förvärvsinkomstgränsen för mottagare av generationsväxlingspension i fråga om andra förvärvsarbeten bestäms dels på basis av den stabiliserade förvärvsinkomsten, dels på basis av det grundbelopp som fastställs i 4 c § 4 mom. 2 punkten genom lagen 634/2003. Det föreslås att lagrummet ändras så, att generationsväxlingspension inte betalas till pensionstagare som utöver sin stabiliserade förvärvsinkomst förtjänar minst 523,61 euro per månad (nivån 2004). I övrigt bibehålls bestämmelsen. Mottagaren av generationsväxlingspension har genom ett pensionsbeslut informerats om den månatliga förvärvsinkomstgräns som fastställts för honom eller henne och som består av den stabiliserade förvärvsinkomsten och två gånger det gränobelopp som fastställs i APL 1 § 1 mom. 2 punkten och som är lika stort för alla. Avsikten är inte att ändra tidigare beslut

om den stabiliserade förvärvsinkomsten när lagen träder i kraft, utan den föreslagna ändringen av förvärvsinkomstgränsen gäller bara den del som läggs till den stabiliserade förvärvsinkomsten och som har varit lika stor för alla mottagare av generationsväxlingspension. Pensionsanstalten ser till att mottagaren av generationsväxlingspension får information om den förvärvsinkomstgräns som iaktas från ingången av 2005.

43 §. I lagrummet föreslås en hänvisning till den lönekoeficient som fastställs i 7 b § i lagen om pension för arbetstagare och som skall tillämpas fram till den eurogräns som föreskrivs i 24 §. Den första justeringen med lönekoeficienten 2005 görs genast vid ingången av 2005. Dessutom föreslås att hänvisningen till APL 19 c § 2—7 mom. ändras till en hänvisning till 19 § 2—6 och 8 mom. i lagen om pension för arbetstagare med anledning av de ändringar som har gjorts genom lagen 885/2004. Även mottagaren av generationsväxlingspension skall på skriftlig ansökan ha möjlighet att få ett överklagbart beslut om den nya förvärvsinkomstgränsen enligt vad som bestäms i den föreslagna lagens ikraftträdandebestämmelse.

1.4. Lag om avträdelsestöd för lantbruksföretagare

13 § I 3 mom. föreslås bestämmelser motsvarande bestämmelserna i lagen om avträdelsestöd om att vid beräkningen av avträdelseersättningens grundbelopp iaktas de bestämmelser i 7 g, 8 och 8 a § i lagen om pension för arbetstagare som gällde före den 1 januari 2005 och vilka gäller samordningen av grundbeloppet och barn tillägg. Om dock de bestämmelser om samordning av arbetspensioner som träder i kraft den 1 januari 2005 tillämpas på den beviljade grundpension som avses i APL 8 § 4 mom., görs ingen samordning av avträdelseersättningens grundbelopp.

37 §. Det föreslås att hänvisningen till 19 c § 2—7 mom. i lagen om pension för arbetstagare ändras till en hänvisning till APL 19 § 2—6 och 8 mom. med anledning av de ändringar som har gjorts genom lagen 885/2004.

2. Ikraftträdande

Lagarna föreslås träda i kraft den 1 januari 2005. Den föreslagna tidpunkten bibehåller ett klart och konsekvent fastställande av grunden för avträdelsestöd. I ikraftträdesebestämmelsen i lagen om avträdelsestöd föreslås en tillämpningsbestämmelse om indexjustering av pensionen.

Bestämmelsen i lagens 18 § 3 mom. om tillämpning av 9 § i lagen om ändring av lagen om pension för arbetstagare (634/2003) vid justering av avträdelsestödet grundbelopp tillämpas också på de avträdelsestöd där avträdelsen skett innan lagen trädde i kraft. I ikraftträdandebestämmelsen föreslås dessutom en tillämpningsbestämmelse om den LFöPL-arbetsinkomst som beaktas vid beräkningen av avträdelsestöd som beviljas efter att lagen träder i kraft. Enligt tillämpningsbestämmelsen beaktas när den pensionsgrundande arbetsinkomsten beräknas sådana LFöPL-arbetsinkomster som hänför sig till tiden efter lagens ikraftträdande enligt de belopp som de uppgick till då de låg till grund för de försäkringspremier som påförts lantbruksföretagaren, om inte något annat följer av 8 i § 3 mom. i den genom lag 637/2003 ändrade lagen om pension för lantbruksföretagare. Lagrummet i fråga innehåller bestämmelser om obetalda försäkringspremier inverkan på den pensionsgrundande arbetsinkomsten från ingången av 2005.

Dessutom föreslås att bestämmelser utfärdas om att det gränsbelopp som nämns i 7 § 2 mom. i lagen om avträdelsestöd tillämpas på avträdelser som skett den 1 januari 2005 eller senare. Det föreslås att det gränsbelopp om 523,61 euro som anges i 25 § 1 mom. i lagen om avträdelsestöd också tillämpas på de avträdelsestöd och generationsväxlingspensioner som beviljats före lagens ikraftträdande. Eftersom förvärvsinkomstgränsen i systemet med avträdelsestöd 1995—1999 fastställdes individuellt på basis av personens stabiliserade förvärvsinkomst före avträdelsen och på basis av det gränsbelopp som fastställs i APL 1 § 1 mom. 2 punkten föreslås att i lagens ikraftträdandebestämmelse tas in bestämmelser om beräkningen av den ovan nämnda gränsen när lagen träder i kraft i de fall där avträdelsen har skett mellan den 1 januari

1995 och den 31 december 1999. I GEVPL föreslås motsvarande tillämpningsbestämmelser om justering av förvärvsinkomstgränsen när lagen träder i kraft.

3. Lagstiftningsordning

De lagändringar som gäller den privata sektorns arbetspensionslagstiftningen har behandlats i vanlig lagstiftningsordning. I dessa lagändringar ingår också sådana lagändringar gällande indexjustering av löpande pensioner som även gäller pensioner som beviljats redan innan lagen trädde i kraft. I avträdelsestödet och de tidigare avträdelssystemen föreslås motsvarande ändringar gällande indexjustering. Avsikten med de övriga lagändringar som föreslås i avträdelsestödet är att säkerställa att avträdelsestödet under hela tillämpningsperioden, dvs. under åren 2003-2006, fastställs på samma sätt. Genom de föreslagna ändringarna försvagas således inte avträdares pensionsrätt enligt nuvarande bestämmelser.

4. Andra omständigheter som inverkat på propositionens innehåll

Regeringen har överlämnat en proposition

till riksdagen med förslag till lag om ändring av lagen om avträdelsestöd för lantbruksbruksföretagare samt vissa andra lagar (RP 192/2004). I denna proposition ingår förslag som när de genomförs och träder i kraft kan inverka på innehållet i lagförslagen i denna proposition närmast i fråga om de lagrum som innehåller hänvisningar till den privata sektorns pensionslagstiftning.

Regeringen har också överlämnat en proposition till riksdagen med förslag till lagstiftning gällande nivåförhöjning av folkpensionen (RP 176/2004). Propositionen innehåller ett förslag om förhöjning av folkpensionens kompletteringsdel. Om förslaget genomförs kan det inverka på innehållet i lagförslagen i denna proposition till den del som avträdelsestödet och generationsväxlingspensionens grundbelopp fastställs enligt folkpensionsbeloppet och det föreslås att lagarna om avträdelsestöd och om generationsväxlingspension ändras på grund av de hänvisningsbestämmelser som ingår i dem.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

1.

Lag**om ändring av lagen om avträdelsestöd för lantbruksföretagare**

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen av den 16 december 1994 om avträdelsestöd för lantbruksföretagare (1293/1994) 7 § 2 mom., 18 §, 19 § 1 och 2 mom., 25 § 1 mom. och 40 § 1 mom.,

av dem 7 § 2 mom. sådant det lyder i lag 593/2002, 18 § 3 mom., 19 § 1 mom. och 25 § 1 mom. sådana de lyder i lag 1326/1999 samt 40 § 1 mom. sådant det lyder i lag 1183/2003, som följer:

7 §

Ett villkor för avträdelsestöd är att avträda-
ren även upphör med andra än i 1 mom. av-
sedda förvärvsarbeten eller att hans eller
hennes förvärvsinkomst av dessa andra för-
värvsarbeten kan uppskattas till mindre än
523,61 euro per månad. Som inkomst betrak-
tas härvid likväl inte i socialvårdslagen
(710/1982) avsett stöd för närståendevård el-
ler i familjevårdarlagen (312/1992) avsett ar-
vode. I fall som avses i 5 § 2, 3 eller 4 mom.
skall den yngre maken, den efterlevande ma-
ken eller sammanslutningens yngre delägare
upphöra med eller minska sitt förvärvsarbete
senast då han eller hon uppfyller åldersvill-
koret för avträdelsestöd.

På grundbeloppet tillämpas 7 g, 8 och 8 a §
i lagen om pension för arbetstagare, sådana
de lydte vid ikraftträdandet av lagen om änd-
ring av lagen om pension för arbetstagare
(634/2003). Vid samordningen av grundbe-
loppet beaktas dock inte sådan grundpension
enligt 8 § 4 mom. i lagen om pension för ar-
betstagare på vilken tillämpas de bestämmel-
ser om samordning som gäller den 1 januari
2005.

Grundbeloppet justeras i enlighet med för-
ändringarna i den allmänna löne- och prisni-
vån så som bestäms i 9 § i lagen om pension
för arbetstagare.

19 §

Avträdelsestödet kompletteringsdel är lika
stor som den folkpension som skulle ha be-
viljats avträda-
ren, om han eller hon då avträ-
delsestödet började hade haft rätt till folkpen-
sion som beviljats i form av invalidpension.
När kompletteringsdelen beräknas tillämpas
bestämmelserna i folkpensionslagen sådana
de lydte vid ikraftträdandet av lagen om änd-
ring av folkpensionslagen (693/2003). När
kompletteringsdelen beräknas tillämpas dock
inte bestämmelserna i den nämnda lagens 25
b § och 28 § 1 mom. Utan hinder av vad som
bestäms ovan tillämpas vid fastställandet av
kompletteringsdelen 26 § 5 mom. i folkpen-
sionslagen sådant det lydte vid ikraftträdan-
det av lagen om ändring av folkpensionsla-
gen (547/1993). När kompletteringsdelen be-
räknas tillämpas bestämmelserna i folkpen-
sionslagen om fastställande av pension för
makar även i sådana fall där det är fråga om
personer som avses i 2 § 2 mom. i denna lag.

18 §

Avträdelsestödet grundbelopp är lika stort
som den invalidpension som enligt lagen om
pension för lantbruksföretagare skulle ha be-
viljats lantbruksföretagaren, om han eller hon
när avträdelsen skedde hade haft rätt till full
invalidpension. På grundbeloppet tillämpas,
med undantag av 8 i § 3 mom., bestämmel-
serna i lagen om pension för lantbruksföreta-
gare, sådana de lydte vid ikraftträdandet av
lagen om pension för lantbruksföretagare
(637/2003).

Då grundbeloppets storlek fastställs beak-
tas inte sådan rätt till pension som grundar
sig på lantbruksföretagarens arbets- eller
tjänsteförhållande eller på annan företag-
arverksamhet än den som avses i lagen om
pension för lantbruksföretagare.

Efter det att avträdelsestöd har beviljats justeras kompletteringsdelens belopp endast till följd av sådana förändringar i familjeförhållandena som avses i 32 a § 3 mom. i sistnämnda lag.

Kompletteringsdelen indexjusteras enligt vad som bestäms i lagen om folkpensionsindex (456/2001).

25 §

Avträdelsestöd betalas inte för en kalendermånad under vilken mottagaren av avträdelsestöd förvärvsarbetar och förtjänar minst 523,61 euro per månad. Som inkomst beaktas härvid inte sådan inkomst som avses i 7 § 2 mom. och som inte heller när avträdelsestöd beviljas räknas som inkomst av förvärvsarbete.

40 §

Om inte något annat följer av denna lag gäller för avträdelsestöd i tillämpliga delar 7 b, 8 g, 9 och 10 c §, 12 § 1 mom. 5 punkten, 16 §, 17 § 2 och 3 mom., 17 a § 1 mom., 17 b—17 d §, 17 f § 1, 2 och 4 mom., 17 h §, 17 i § 1, 3 och 4 mom., 17 j §, 17 k § 2—4 mom., 19 b § 1—4 mom., 19 c § 2—6 och 8 mom., 19 d, 20, 21 och 21 a—21 e § i lagen om pension för arbetstagare samt 16—18 §, 19 b § och 19 c § 1 mom. i lagen om pension för lantbruksföretagare.

Denna lag träder i kraft den 200 .

Det gränsbelopp som nämns i 7 § 2 mom. i denna lag tillämpas om avträdelsen sker den 1 januari 2005 eller senare.

Utän hinder av vad som i denna lags 18 § 1 mom. bestäms om tillämpande av bestämmelserna i lagen om pension för lantbruksföretagare vid fastställande av grundbeloppet, beaktas de fastställda arbetsinkomster som bestäms enligt 8 och 8 a—8 h § i lagen om pension för lantbruksföretagare och som hänför sig till tiden efter denna lags ikraftträdande när den pensionsgrundande arbetsinkomsten beräknas enligt de belopp som de uppgick till då de låg till grund för de försäkringspremier som påförts lantbruksföretaga-

ren, om inte något annat följer av 8 i § 3 mom. i lagen om pension för lantbruksföretagare, sådant det lyder i lag 637/2003.

Bestämmelsen i denna lags 18 § 3 mom. om tillämpande av 9 § i lagen om ändring av lagen om pension för arbetstagare (634/2003) vid justering av avträdelsestödet grundbelopp tillämpas även på de avträdelsestöd där avträdelsen skett före denna lags ikraftträdande.

Det gränsbelopp som nämns i denna lags 25 § 1 mom. tillämpas också på avträdelsestöd som har beviljats på basis av avträdelsestöd som skett före denna lags ikraftträdande. Om avträdelsen har skett tidigast den 1 januari 1995 och senast den 31 december 1999 tillämpas lagens 25 § 1 mom. sådant det lydde vid ikraftträdandet av lag 1326/1999, dock så att avträdelsestöd inte betalas för en kalendermånad under vilken mottagaren av avträdelsestöd förvärvsarbetar och vid tidpunkten för avträdelsen utöver sin stabiliserade förvärvsinkomst förtjänar minst 523,61 euro per månad. När denna lag träder i kraft bestäms det ovan avsedda gränsbeloppet enligt nivån för 2004 på så sätt att den stabiliserade förvärvsinkomst före avträdelsen som ingår i den månatliga förvärvsinkomstgräns som i samband med beviljandet av avträdelsestöd bestämts för mottagaren av avträdelsestöd justeras enligt nivån 2004 med tillämpning av 9 § i lagen om pension för arbetstagare, sådan den lydde vid ikraftträdandet av lag 634/2003, varefter summan ökas med 523,61 euro. Det på detta sätt bestämda gränsbeloppet justeras från och med lagens ikraftträdande med den lönekoeficient som avses i 7 b § i lagen om pension för arbetstagare.

Lantbruksföretagare skall meddelas beslut om ändring av det i 25 § 1 mom. i denna lag fastställda gränsbeloppet i enlighet med bestämmelserna i denna lag, om de skriftligen anhåller om det hos pensionsanstalten.

De penningbelopp som nämns i denna lags 7 § 2 mom. och 25 § 1 mom. motsvarar år 2004 värdet ett (1,000) av den lönekoeficient som avses i 7 b § i lagen om pension för arbetstagare.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

2.

Lag**om ändring av ikraftträdandebestämmelsen i en lag om ändring av lagen om avträdelsestöd för lantbruksföretagare**

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen av den 12 juli 2002 om ändring av lagen om avträdelsestöd för lantbruksföretagare (593/2002) ikraftträdandebestämmelsens 9 mom. som följer:

— — — — —
Om avträdnarna är syskon som bedrivit jordbruk för en sammanslutning och den äldre av sammanslutningens delägare uppfyller villkoren i 8 mom., är den yngre delägaren berättigad till avträdelsestöd, om han eller hon har fyllt 50 år när avträdelsern sker. Avträdelsestöd betalas dock inte till i detta moment och i 8 mom. nämnda avträdare för tiden innan de fyller 55 år. Utan hinder av vad som i 5 § 1 mom. 1 punkten bestäms om åldersgränsen för avträdare när avträdelsern sker åren 2005 eller 2006, tillämpas bestämmelserna om åldersgräns i denna ikraftträdandebestämmelse också på avträdare som är födda 1949 eller tidigare. På en yngre make som är född 1954 eller tidigare och som bedrivit jordbruk tillsammans med avträdaren

samt på yngre delägare i en sammanslutning som avses i 5 § 4 mom. tillämpas på motsvarande sätt bestämmelserna i detta moment och i 8 mom. om en åldersgräns på 50 år. Dessa nämnda bestämmelser om åldersgräns tillämpas också på sådana efterlevande makar till lantbruksföretagare som är födda 1954 eller tidigare och som avses i 5 § 3 mom. vid generationsväxlingsöverlåtelser enligt 9 § vilka sker 2005 och 2006.

— — — — —
Denna lag träder i kraft den 200 .
Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

3.

Lag**om ändring av lagen om generationsväxlingspension för lantbruksföretagare**

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen av den 28 december 1990 om generationsväxlingspension för lantbruksföretagare (1317/1990) 15 § 3 mom., 24 § 1 mom. och 43 § 1 mom., av dem 43 § 1 mom. sådant det lyder i lag 1181/2003, som följer:

15 §

På grundbeloppet tillämpas 7 g, 8 och 8 a § i lagen om pension för arbetstagare, sådana de lydte vid ikraftträdandet av lagen om ändring av lagen om pension för arbetstagare (634/2003). Vid samordningen av grundbeloppet beaktas dock inte sådan grundpension enligt 8 § 4 mom. i lagen om pension för arbetstagare på vilken tillämpas de bestämmelser om samordning som gäller den 1 januari 2005. Grundbeloppet justeras i enlighet med förändringarna i den allmänna löne- och prisnivån så som bestäms i 9 § i lagen om pension för arbetstagare.

24 §

Generationsväxlingspension betalas inte för en kalendermånad under vilken pensionsstagaren förvärsarbetar och utöver den stabiliserade förvärsinkomsten vid tiden för överlåtelsen förtjänar minst 523,61 euro per månad. Som den stabiliserade förvärsinkomsten anses medelvärdet av pensionstagarens i statsbeskattningen skattepliktiga förvärsinkomst av annat än gårdsbruk, justerad med index enligt 9 § lagen om pension för arbetstagare, för de fem senaste kalenderåren före överlåtelsen. Härvid beaktas inte inkomst som med stöd av 5 § 1 mom. 3 punkten har betraktats som inkomst i indirekt avslutning till bedrivandet av gårdsbruk.

43 §

Om inte något annat följer av denna lag gäller för generationsväxlingspension dessutom i tillämpliga delar 7 b, 8 g, 9 och 10 c

§, 12 § 1 mom. 5 punkten, 16 §, 17 § 2 och 3 mom., 17 a § 1 mom., 17 b—17 d §, 17 f § 1, 2 och 4 mom., 17 h §, 17 i § 1, 3 och 4 mom., 17 k § 2—4 mom., 19 b § 1—4 mom., 19 c § 2—6 och 8 mom., 19 d, 20, 21 och 21 a—21 e § lagen om pension för arbetstagare samt 16—18 §, 19 b § och 19 c § 1 mom. i lagen om pension för lantbruksföretagare.

Denna lag träder i kraft den 200 .

När lagen träder i kraft bestäms det gränsbelopp som avses i 24 § 1 mom. enligt nivån för 2004 på så sätt att den stabiliserade förvärsinkomst före avträdelset som ingår i den månatliga förvärsinkomstgräns som i samband med beviljandet av generationsväxlingspension bestämts för pensionsstagaren justeras enligt nivån för 2004 med tillämpning av 9 § i lagen om pension för arbetstagare, sådan den lydte vid ikraftträdandet av lag 634/2003, varefter summan ökas med 523,61 euro. Det på detta sätt bestämda gränsbeloppet justeras från och med lagens ikraftträdande med den lönekoeficient som avses i 7 b § i lagen om pension för arbetstagare.

Lantbruksföretagare skall meddelas beslut om ändring av det i 24 § 1 mom. i denna lag fastställda gränsbeloppet i enlighet med bestämmelserna i denna lag, om de skriftligen anhåller om det hos pensionsanstalten.

Det penningbelopp som nämns i denna lags 24 § 1 mom. motsvarar år 2004 värdet ett (1,000) av den lönekoeficient som avses i 7 b § i lagen om pension för arbetstagare.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

4.

Lag**om ändring av 37 § i lagen om avträdlseersättning för lantbruksföretagare**

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen av den 18 december 1992 om avträdlseersättning för lantbruksföretagare (1330/1992) 13 § 3 mom. och 37 § 1 mom., av dem 37 § 1 mom. sådant det lyder i lag 1182/2003 , som följer:

13 §

På grundbeloppet tillämpas 7 g, 8 och 8 a § i lagen om pension för arbetstagare, sådana de lydde vid ikraftträdandet av lagen om ändring av lagen om pension för arbetstagare (634/2003). Vid samordningen av grundbeloppet beaktas dock inte sådan grundpension enligt 8 § 4 mom. i lagen om pension för arbetstagare på vilken tillämpas de bestämmelser om samordning som gäller den 1 januari 2005.

37 §

Om inte något annat följer av denna lag gäller för avträdlseersättning i tillämpliga delar dessutom 9 och 10 c §, 12 § 1 mom. 5 punkten, 16 §, 17 a § 1 mom., 17 b—17 d §, 17 f § 1, 2 och 4 mom., 17 h §, 17 i § 1, 3 och 4 mom., 17 k § 2—4 mom., 19 b § 1—4 mom., 19 c § 2—6 och 8 mom., 19 d, 20, 21 och 21 a—21 e § i lagen om pension för arbetstagare samt 16—18 §, 19 b § och 19 c § 1 mom. i lagen om pension för lantbruksföretagare.

Denna lag träder i kraft den 200 .

Helsingfors den 29 oktober 2004

Republikens President

TARJA HALONEN

Jord- och skogsbruksminister *Juha Korkeoja*

*Bilaga
Parallelltexter*

1.

Lag

om ändring av lagen om avträdelsestöd för lantbruksföretagare

I enlighet med riksdagens beslut *ändras* i lagen av den 16 december 1994 om avträdelsestöd för lantbruksföretagare (1293/1994) 7 § 2 mom., 18 §, 19 § 1 och 2 mom., 25 § 1 mom. och 40 § 1 mom., av dem 7 § 2 mom. sådant det lyder i lag 593/2002, 18 § 3 mom., 19 § 1 mom. och 25 § 1 mom. sådana de lyder i lag 1326/1999 samt 40 § 1 mom. sådant det lyder i lag 1183/2003, som följer:

Gällande lydelse

7 §

Ett villkor för avträdelsestöd är att avträdaren även upphör med andra än i 1 mom. avsedda förvärvsarbeten eller att hans eller hennes förvärvsinkomster av dessa andra arbeten *per månad* kan uppskattas till ett belopp som är mindre än två gånger det belopp som avses i 1 § 1 mom. 2 punkten lagen om pension för arbetstagare (395/1961). Som inkomst betraktas härvid likväl inte i socialvårdslagen (710/1982) avsett stöd för närståendevård eller i familjevårdarlagen (312/1992) avsett arvode. I fall som avses i 5 § 2, 3 eller 4 mom. skall den yngre maken, den efterlevande maken eller sammanslutningens yngre delägare upphöra med eller minska sitt förvärvsarbete senast då han eller hon uppfyller åldersvillkoret för avträdelsestöd.

18 §

Avträdelsestödet grundbelopp är lika stort som den invalidpension som enligt lagen om pension för lantbruksföretagare skulle ha beviljats lantbruksföretagaren, om han när avträdelserna skedde hade haft rätt till full invalidpension.

Föreslagen lydelse

7 §

Ett villkor för avträdelsestöd är att avträdaren även upphör med andra än i 1 mom. avsedda förvärvsarbeten eller att hans eller hennes förvärvsinkomst av dessa andra *förvärvsarbeten* kan uppskattas till *mindre än 523,61 euro per månad*. Som inkomst betraktas härvid likväl inte i socialvårdslagen (710/1982) avsett stöd för närståendevård eller i familjevårdarlagen (312/1992) avsett arvode. I fall som avses i 5 § 2, 3 eller 4 mom. skall den yngre maken, den efterlevande maken eller sammanslutningens yngre delägare upphöra med eller minska sitt förvärvsarbete senast då han eller hon uppfyller åldersvillkoret för avträdelsestöd.

18 §

Avträdelsestödet grundbelopp är lika stort som den invalidpension som enligt lagen om pension för lantbruksföretagare skulle ha beviljats lantbruksföretagaren, om han eller hon när avträdelserna skedde hade haft rätt till full invalidpension. *På grundbeloppet tillämpas, med undantag av 8 i § 3 mom., bestämmelserna i lagen om pension för lantbruksföretagare, sådana de lydde vid ikraftträdandet av lagen om pension för*

Då grundbeloppets storlek fastställs beaktas inte sådan rätt till pension som grundar sig på lantbruksföretagarens arbets- eller tjänsteförhållande eller på annan företagareverksamhet än den som avses i lagen om pension för lantbruksföretagare, och vid fastställandet tillämpas inte heller 8 i § 3 mom. lagen om pension för lantbruksföretagare.

På grundbeloppet tillämpas 7 g, 8 och 8 a § lagen om pension för arbetstagare. Grundbeloppet justeras enligt *de allmänna* förändringarna i löne- och prisnivån så som 9 § lagen om pension för arbetstagare föreskriver.

19 §

Avträdelsetödets kompletteringsdel är lika stor som den folkpension som skulle ha beviljats avträdelaren, om han då avträdelsetödet började hade haft rätt till folkpension som beviljats i form av invaliditetspension. När kompletteringsdelen beräknas tillämpas dock inte 25 b § och 28 § 1 mom. *folkpensionslagen*. När kompletteringsdelen beräknas tillämpas bestämmelserna i folkpensionslagen om fastställande av pension för makar även i sådana fall där det är fråga om personer som avses i 2 § 2 mom. i denna lag. När kompletteringsdelen fastställs tillämpas 26 § 5 mom. folkpensionslagen sådant detta *lagrum* lydde vid den tidpunkt då lagen om ändring av folkpensionslagen (547/1993) trädde i kraft. Efter det att avträdelsetöd har beviljats justeras kompletteringsdelens belopp endast till följd av sådana förändringar i familjeförhållandena som avses i 32 a § 3 mom. i nämnda lag.

lantbruksföretagare (637/2003).

Då grundbeloppets storlek fastställs beaktas inte sådan rätt till pension som grundar sig på lantbruksföretagarens arbets- eller tjänsteförhållande eller på annan företagareverksamhet än den som avses i lagen om pension för lantbruksföretagare.

På grundbeloppet tillämpas 7 g, 8 och 8 a § i lagen om pension för arbetstagare, *sådana de lydde vid ikraftträdandet av lagen om ändring av lagen om pension för arbetstagare (634/2003)*. Vid samordningen av grundbeloppet beaktas dock inte sådan grundpension enligt 8 § 4 mom. i lagen om pension för arbetstagare på vilken tillämpas de bestämmelser om samordning som gäller den 1 januari 2005. Grundbeloppet justeras *i enlighet med* förändringarna i den allmänna löne- och prisnivån så som bestäms i 9 § i lagen om pension för arbetstagare.

19 §

Avträdelsetödets kompletteringsdel är lika stor som den folkpension som skulle ha beviljats avträdelaren, om han eller hon då avträdelsetödet började hade haft rätt till folkpension som beviljats i form av invalidpension. När kompletteringsdelen beräknas tillämpas bestämmelserna i folkpensionslagen sådana de lydde vid ikraftträdandet av lagen om ändring av folkpensionslagen (639/2003). När kompletteringsdelen beräknas tillämpas dock inte bestämmelserna i den nämnda lagens 25 b § och 28 § 1 mom. *Utan hinder av vad som bestäms ovan tillämpas vid fastställandet av kompletteringsdelen 26 § 5 mom. i folkpensionslagen sådant det lydde vid ikraftträdandet av lagen om ändring av folkpensionslagen (547/1993)*. När kompletteringsdelen beräknas tillämpas bestämmelserna i folkpensionslagen om fastställande av pension för makar även i sådana fall där det är fråga om personer som avses i 2 § 2 mom. i denna lag. Efter det att avträdelsetöd har beviljats justeras kompletteringsdelens belopp endast till följd av sådana förändringar i familjeförhållandena som avses i 32 a § 3 mom. i

25 §

Avträdelsestöd betalas inte för en kalendermånad under vilken mottagaren av avträdelsestöd förvärvsarbetar och per månad förtjänar minst två gånger det belopp som avses i 1 § 1 mom. 2 punkten lagen om pension för arbetstagare. Som inkomst beaktas härvid inte sådan inkomst som avses i 7 § 2 mom. och som inte heller då avträdelsestöd beviljas räknas som inkomst av förvärvsarbete.

40 §

Om inte något annat följer av denna lag, gäller för avträdelsestöd i tillämpliga delar 8 g, 9 och 10 c §, 12 § 1 mom. 5 punkten, 16 §, 17 § 2 och 3 mom., 17 a § 1 mom., 17 b—17 d §, 17 f § 1, 2 och 4 mom., 17 h §, 17 i § 1, 3 och 4 mom., 17 j §, 17 k § 2—4 mom., 19 b § 1—4 mom. samt 19 c § 2—7 mom., 19 d, 20, 21 och 21 a—21 e § lagen om pension för arbetstagare samt 16—18 och 19 b § och 19 c § 1 mom. lagen om pension för lantbruksföretagare.

25 §

Avträdelsestöd betalas inte för en kalendermånad under vilken mottagaren av avträdelsestöd förvärvsarbetar och förtjänar minst 523,61 euro per månad. Som inkomst beaktas härvid inte sådan inkomst som avses i 7 § 2 mom. och som inte heller när avträdelsestöd beviljas räknas som inkomst av förvärvsarbete.

40 §

Om inte något annat följer av denna lag gäller för avträdelsestöd i tillämpliga delar 7 b, 8 g, 9 och 10 c § 1 mom., 12 § 1 mom. 5 punkten, 16 §, 17 § 2 och 3 mom., 17 a § 1 mom., 17 b—17 d §, 17 f § 1, 2 och 4 mom., 17 h §, 17 i § 1, 3 och 4 mom., 17 j §, 17 k § 2—4 mom., 19 b § 1—4 mom., 19 c § 2—6 och 8 mom., 19 d, 20, 21 och 21 a—21 e § i lagen om pension för arbetstagare samt 16—18 §, 19 b § och 19 c § 1 mom. i lagen om pension för lantbruksföretagare.

Denna lag träder i kraft den 200 .

Det gränsbelopp som nämns i 7 § 2 mom. i denna lag tillämpas om avträdelsen sker den 1 januari 2005 eller senare.

Utan hinder av vad som i denna lags 18 § 1 mom. bestäms om tillämpande av bestämmelserna i lagen om pension för lantbruksföretagare vid fastställande av grundbeloppet, beaktas de fastställda arbetsinkomster som bestäms enligt 8 och 8 a—8 h § i lagen om pension för lantbruksföretagare och som hänför sig till tiden efter denna lags ikraftträdande när den pensionsgrundande arbetsinkomsten beräknas enligt

de belopp som de uppgick till då de låg till grund för de försäkringspremier som påförts lantbruksföretagaren, om inte något annat följer av 8 i § 3 mom. i lagen om pension för lantbruksföretagare, sådant det lyder i lag 637/2003.

Bestämmelsen i denna lags 18 § 3 mom. om tillämpande av 9 § i lagen om ändring av lagen om pension för arbetstagare (634/2003) vid justering av avträdelsestödet grundbelopp tillämpas även på de avträdelsestöd där avträdelserna skett före denna lags ikraftträdande.

Det gränobelopp som nämns i denna lags 25 § 1 mom. tillämpas också på avträdelsestöd som har beviljats på basis av avträdelserna som skett före denna lags ikraftträdande. Om avträdelserna har skett tidigast den 1 januari 1995 och senast den 31 december 1999 tillämpas lagens 25 § 1 mom. sådant det lydde vid ikraftträdandet av lag 1326/1999, dock så att avträdelsestöd inte betalas för en kalendermånad under vilken mottagaren av avträdelsestöd förvärvsarbetar och vid tidpunkten för avträdelserna utöver sin stabiliserade förvärvsinkomst förtjänar minst 523,61 euro per månad. När denna lag träder i kraft bestäms det ovan avsedda gränobeloppet enligt nivån för 2004 på så sätt att den stabiliserade förvärvsinkomst före avträdelserna som ingår i den månatliga förvärvsinkomstgräns som i samband med beviljandet av avträdelsestöd bestäms för mottagaren av avträdelsestöd justeras enligt nivån 2004 med tillämpning av 9 § i lagen om pension för arbetstagare, sådan den lydde vid ikraftträdandet av lag 634/2003, varefter summan ökas med 523,61 euro. Det på detta sätt bestämda gränobeloppet justeras från och med lagens ikraftträdande med den lönekoeficient som avses i 7 b § i lagen om pension för arbetstagare.

Lantbruksföretagare skall meddelas beslut om ändring av det i 25 § 1 mom. i denna lag fastställda gränobeloppet i enlighet med bestämmelserna i denna lag, om de skriftligen anholder om det hos pensionsanstalten.

De penningbelopp som nämns i denna lags 7 § 2 mom. och 25 § 1 mom. motsvarar år 2004 värdet ett (1,000) av den lönekoef-

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

ficient som avses i 7 b § i lagen om pension för arbetstagare.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

2.

Lag

om ändring av ikraftträdandebestämmelsen i en lag om ändring av lagen om avträdelsestöd för lantbruksföretagare

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen av den 12 juli 2002 om ändring av lagen om avträdelsestöd för lantbruksföretagare (593/2002) ikraftträdandebestämmelsens 9 mom. som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

Om avträdaderna är syskon som bedrivit jordbruk för en sammanslutning och den äldre av sammanslutningens delägare uppfyller villkoren i 8 mom., är den yngre delägaren berättigad till avträdelsestöd, om han eller hon har fyllt 50 år när avträdelsern sker. Avträdelsestöd betalas dock inte till i detta moment och i 8 mom. nämnda avträddare för tiden innan de fyller 55 år. Utan hinder av vad som i 5 § 1 mom. 1 punkten bestäms om åldersgränsen för avträddaren när avträdelsern sker 2005 eller 2006, tillämpas bestämmelserna om åldersgräns i denna ikraftträdelsebestämmelse även på *en* avträddare som är född 1949. På en yngre *äkta* make som bedrivit jordbruk tillsammans med *en ovan nämnd* avträddare samt på *en* i 5 § 4 mom. *avsedd* yngre delägare i en sammanslutning tillämpas på motsvarande sätt den åldersgräns på 50 år som *föreskrivs* i detta moment samt i 8 mom.

Om avträdaderna är syskon som bedrivit jordbruk för en sammanslutning och den äldre av sammanslutningens delägare uppfyller villkoren i 8 mom., är den yngre delägaren berättigad till avträdelsestöd, om han eller hon har fyllt 50 år när avträdelsern sker. Avträdelsestöd betalas dock inte till i detta moment och i 8 mom. nämnda avträddare för tiden innan de fyller 55 år. Utan hinder av vad som i 5 § 1 mom. 1 punkten bestäms om åldersgränsen för avträddare när avträdelsern sker åren 2005 eller 2006, tillämpas bestämmelserna om åldersgräns i denna ikraftträdandebestämmelse *också* på avträddare som är *födda* 1949 *eller tidigare*. På en yngre make *som är född 1954 eller tidigare och* som bedrivit jordbruk tillsammans med *avträddaren* samt på yngre delägare i en sammanslutning *som avses* i 5 § 4 mom. tillämpas på motsvarande sätt *bestämmelserna i detta moment och i 8 mom. om en åldersgräns på 50 år. Dessa bestämmelser om åldersgräns tillämpas också på sådana efterlevande makar till lantbruksföretagare som är födda 1954 eller tidigare och som avses* i 5 § 3 mom. *vid generationsväxlingsöverlåtelser enligt 9 § vilka sker 2005 och 2006.*

*Denna lag träder i kraft den 200 .
Åtgärder som verkställigheten av lagen
förutsätter får vidtas innan lagen träder i
kraft.*

3

Lag

om ändring av lagen om generationsväxlingspension för lantbruksföretagare

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen av den 28 december 1990 om generationsväxlingspension för lantbruksföretagare (1317/1990) 15 § 3 mom., 24 § 1 mom. och 43 § 1 mom., av dem 43 § 1 mom. sådant det lyder i lag 1181/2003 , som följer:

Gällande lydelse

15 §

På grundbeloppet tillämpas 7 g, 8 och 8 a § i lagen om pension för arbetstagare, sådana de lydde i den lag som gällde när lagen om ändring av lagen om pension för arbetstagare (634/2003) *trädde i kraft*. Vid samordningen av grundbeloppet beaktas dock inte sådan grundpension enligt 8 § 4 mom. i lagen om pension för arbetstagare på vilken tillämpas de bestämmelser om samordning som gäller den 1 januari 2005.

24 §

Generationsväxlingspension betalas inte för en kalendermånad under vilken pensionstagaren förvärvsarbetar och utöver den stabiliserade förvärvsinkomst vid tiden för överlåtelsen *per månad* förtjänar minst två gånger det i 1 § 1 mom. 2 punkten lagen om pension för arbetstagare nämnda beloppet. Som den stabiliserade förvärvsinkomsten anses medelvärdet av pensionstagarens i statsbeskattningen skattepliktiga förvärvsinkomst av annat än gårdsbruk, justerad med index enligt 9 § lagen om pension för arbetstagare, för de fem senaste kalender-

Föreslagen lydelse

15 §

På grundbeloppet tillämpas 7 g, 8 och 8 a § i lagen om pension för arbetstagare, sådana de lydde *vid ikraftträdandet av* lagen om ändring av lagen om pension för arbetstagare (634/2003). Vid samordningen av grundbeloppet beaktas dock inte sådan grundpension enligt 8 § 4 mom. i lagen om pension för arbetstagare på vilken tillämpas de bestämmelser om samordning som gäller den 1 januari 2005. *Grundbeloppet justeras i enlighet med förändringarna i den allmänna löne- och prisnivån så som bestäms i 9 § i lagen om pension för arbetstagare.*

24 §

Generationsväxlingspension betalas inte för en kalendermånad under vilken pensionstagaren förvärvsarbetar och utöver den stabiliserade förvärvsinkomsten vid tiden för överlåtelsen förtjänar minst 523,61 euro *per månad*. Som den stabiliserade förvärvsinkomsten anses medelvärdet av pensionstagarens i statsbeskattningen skattepliktiga förvärvsinkomst av annat än gårdsbruk, justerad med index enligt 9 § lagen om pension för arbetstagare, för de fem senaste kalenderåren före överlåtelsen. Härvid beaktas inte inkomst som med stöd av 5 § 1 mom. 3

Gällande lydelse

åren före överlåtelsen. Härvid beaktas inte inkomst som med stöd av 5 § 1 mom. 3 punkten har betraktats som inkomst i indirekt anslutning till bedrivandet av gårdsbruk.

43 §

Om inte något annat följer av denna lag, gäller för generationsväxlingspension dessutom i tillämpliga delar 8 g, 9 och 10 c §, 12 § 1 mom. 5 punkten, 16 §, 17 § 2 och 3 mom., 17 a § 1 mom., 17 b—17 d §, 17 § f 1, 2 och 4 mom., 17 h §, 17 i § 1, 3 och 4 mom., 17 k § 2—4 mom., 19 b § 1—4 mom. samt 19 c § 2—7 mom., 19 d, 20, 21 och 21 a—21 e § lagen om pension för arbetstagare samt 16—18 och 19 b § samt 19 c § 1 mom. lagen om pension för lantbruksföretagare.

Föreslagen lydelse

punkten har betraktats som inkomst i indirekt anslutning till bedrivandet av gårdsbruk.

43 §

Om inte något annat följer av denna lag gäller för generationsväxlingspension dessutom i tillämpliga delar 7 b, 8 g, 9 och 10 c §, 12 § 1 mom. 5 punkten, 16 §, 17 § 2 och 3 mom., 17 a § 1 mom., 17 b—17 d §, 17 f § 1, 2 och 4 mom., 17 h §, 17 i § 1, 3 och 4 mom., 17 k § 2—4 mom., 19 b § 1—4 mom., 19 c § 2—6 och 8 mom., 19 d, 20, 21 och 21 a—21 e § lagen om pension för arbetstagare samt 16—18 §, 19 b § och 19 c § 1 mom. i lagen om pension för lantbruksföretagare.

Denna lag träder i kraft den 200 .

När lagen träder i kraft bestäms det gränsbelopp som avses i 24 § 1 mom. enligt nivån för 2004 på så sätt att den stabiliserade förvärvsinkomst före avträdelsen som ingår i den månatliga förvärvsinkomstgräns som i samband med beviljandet av generationsväxlingspension bestämts för pensionsstagaren justeras enligt nivån för 2004 med tillämpning av 9 § i lagen om pension för arbetstagare, sådan den lydde vid ikraftträdandet av lag 634/2003, varefter summan ökas med 523,61 euro. Det på detta sätt bestämda gränsbeloppet justeras från och med lagens ikraftträdande med den lönekoeficient som avses i 7 b § i lagen om pension för arbetstagare.

Lantbruksföretagare skall meddelas beslut om ändring av det i 24 § 1 mom. i denna lag fastställda gränsbeloppet i enlighet med bestämmelserna i denna lag, om de skriftligen anhåller om det hos pensionsanstalten.

Det penningbelopp som nämns i denna lags 24 § 1 mom. motsvarar år 2004 värdet ett (1,000) av den lönekoeficient som avses i 7 b § i lagen om pension för arbetstagare.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

4.

Lag

om ändring av 37 § i lagen om avträdelseersättning för lantbruksföretagare

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen av den 18 december 1992 om avträdelseersättning för lantbruksföretagare (1330/1992) 13 § 3 mom och 37 § 1 mom., sådant det lyder i lag 1182/2003, som följer:

Gällande lydelse

13 §

På grundbeloppet tillämpas 7 c, 8 och 8 a §§ lagen om pension för arbetstagare.

37 §

Om inte något annat följer av denna lag, gäller för avträdelseersättningen i tillämpliga delar dessutom 9 och 9 a §§, 12 § 1 mom. 5 punkten, 16 §, 17 § 2 och 3 mom., 17 a §, 18 § 2 och 3 mom., 19 a §, 19 b § 1 och 2 mom. samt 19 d och 20—21 a §§ lagen om pension för arbetstagare ävensom 16—18 §§ och 19 § 5 och 6 mom. lagen om pension för lantbruksföretagare.

Föreslagen lydelse

13 §

På grundbeloppet tillämpas 7 g, 8 och 8 a § i lagen om pension för arbetstagare, *sådana de lydde vid ikraftträdandet av lagen om ändring av lagen om pension för arbetstagare (634/2003). Vid samordningen av grundbeloppet beaktas dock inte sådan grundpension enligt 8 § 4 mom. i lagen om pension för arbetstagare på vilken tillämpas de bestämmelser om samordning som gäller den 1 januari 2005.*

37 §

Om inte något annat följer av denna lag gäller för avträdelseersättning i tillämpliga delar dessutom 9 och 10 c §, 12 § 1 mom. 5 punkten, 16 §, 17 a § 1 mom., 17 b—17 d §, 17 f § 1, 2 och 4 mom., 17 h §, 17 i § 1, 3 och 4 mom., 17 k § 2—4 mom., 19 b § 1—4 mom., 19 c § 2—6 och 8 mom., 19 d, 20, 21 och 21 a—21 e § i lagen om pension för arbetstagare *samt* 16—18 §, 19 b § och 19 c § 1 mom. i lagen om pension för lantbruksföretagare.

Denna lag träder i kraft den 200 .
